

2 ZDRAVSTVENO STANJE PREBIVALSTVA

2.5 POŠKODBE

2.5.2 TRANSPORTNE NEZGODE

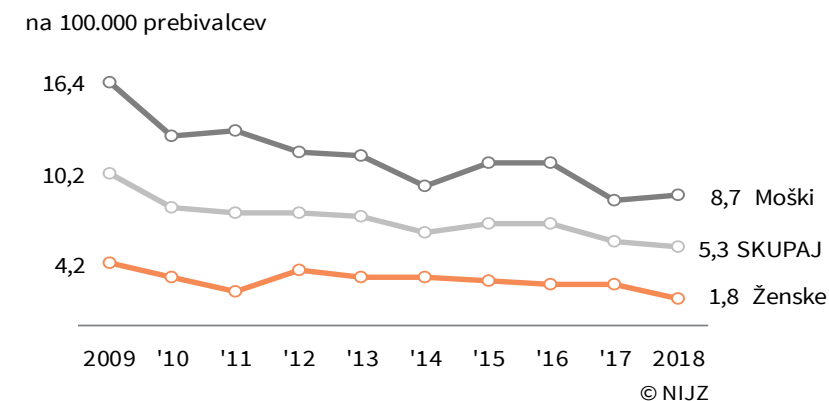
Podatke o hospitalizacijah in umrljivosti zaradi transportnih nezgod zbira NIJZ. Vključujejo primere smrti, nastale pri nezgodah, v katerih je udeleženo sredstvo za prevoz ljudi ali blaga na kopnem, po vodi ali po zraku, ter hospitalizacije zaradi poškodb. V Sloveniji je v letu 2018 v transportnih nezgodah umrlo 109 oseb, prevladovali so moški (83 %). Najpogostejše so transportne nezgode v cestnem prometu. V letu 2018 je bilo takih nezgod v Sloveniji 18.304, v njih je umrlo 91 oseb. Od leta 2009 dalje je opazen upad števila vseh cestnoprometnih nezgod (za 11 %), v letu 2018 je umrlo 11 oseb manj kot leto poprej.

Transportne nezgode predstavljajo velik družbeni problem, saj so poškodovanci pogosto zdravi ljudje v aktivni dobi življenja. Zaradi visokega števila umrlih in poškodovanih v cestnoprometnih nezgodah sodi Slovenija na področju cestnega prometa med manj varne države Evropske unije. Stanje se v Sloveniji z leti počasi izboljšuje. Po navajanju Evropske komisije je v Sloveniji število smrtnih žrtev na 1.000.000 prebivalcev v obdobju od 2006-2017 upadlo za 56 %, v Evropski uniji pa za 41 %.

Iz slike 1 je razvidno, da se je v desetletnem obdobju število vseh umrlih na 100.000 prebivalcev zaradi transportnih nezgod zmanjšalo za 48 %. Opazna je izrazita razlika med umrljivostjo zaradi transportnih nezgod med spoloma, saj moških umre 4-krat več kot žensk, v zadnjem letu celo 5-krat več.

Na visoko umrljivost v prometu med drugim vpliva tudi vožnja pod vplivom alkohola. V letu 2018 je bilo med vsemi povzročitelji cestnoprometnih nezgod s smrtnim izidom alkoholiziranih kar 26 %.

2.5.2 Slika 1: **Umrli zaradi transportnih nezgod** po spolu, Slovenija, 2009–2018

Viri: Zdravniško poročilo o umrli osebi (NIJZ 46)

2.5.2 Tabela 1: **Cestnoprometne nezgode**, Slovenija, 2009–2018

Število	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Vse nezgode ¹⁾	20.597	21.347	22.913	22.035	18.904	18.251	17.994	17.957	17.645	18.304
Nezgode s telesno poškodbo	8.435	7.433	7.089	6.742	6.426	6.167	6.509	6.394	6.125	5.953
Nezgode s smrtnim izidom	154	127	129	122	116	97	111	125	99	87
Udeleženci v nezgodah s poškodbo	12.114	10.316	9.673	9.148	8.742	8.220	8.769	8.509	7.969	7.718
Umrle osebe zaradi nezgod	171	138	141	130	125	108	119	130	102	91
Na 100.000 prebivalcev										
Vse nezgode ¹⁾	1.008,5	1.041,7	1.116,3	1.071,6	918,0	885,3	872,2	869,9	854,0	884,2
Nezgode s telesno poškodbo	413,0	362,7	345,4	327,9	312,1	299,1	315,5	309,8	296,4	287,6
Nezgode s smrtnim izidom	7,5	6,2	6,3	5,9	5,6	4,7	5,4	6,1	4,8	4,2
Udeleženci v nezgodah s poškodbo	593,1	503,4	471,3	444,9	424,6	398,7	425,0	412,2	385,7	372,8
Umrle osebe zaradi nezgod	8,4	6,7	6,9	6,3	6,1	5,2	5,8	6,3	4,9	4,4

¹⁾ V skupno število nezgod so vključene nezgode s smrtnim izidom, telesno poškodbo in materialno škodo.

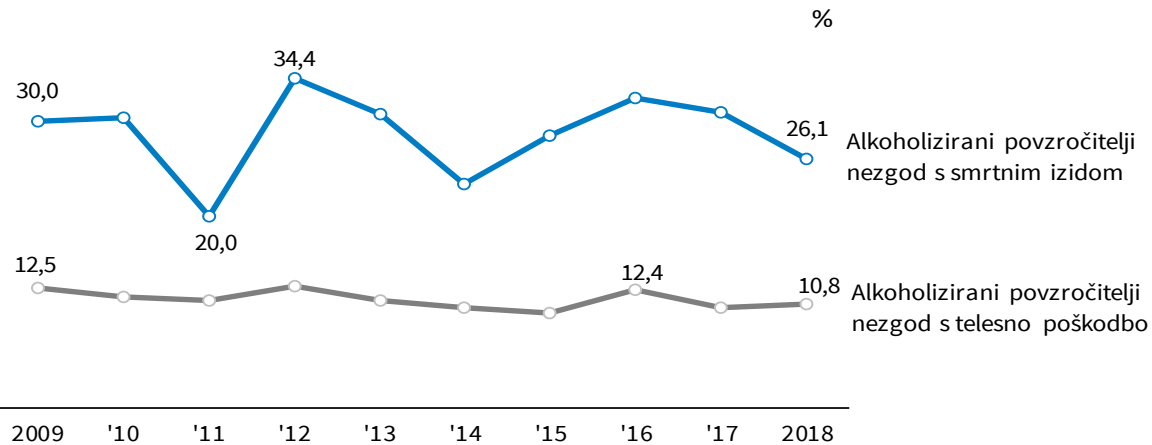
Viri: Za leta od 2008 do 2014 Letno poročilo o delu policije (MNZ), 02. 11. 2016; za leta 2015 do 2017 Ministrstvo za notranje zadeve – Policija, 21. 12. 2018; za leto 2018 Ministrstvo za notranje zadeve – Policija, 08. 05. 2019

2.5.2 Tabela 2: **Povzročitelji cestnoprometnih nezgod in povprečna stopnja alkoholiziranosti**, Slovenija, 2018

	Povzročitelji cestnoprometnih nezgod				SKUPAJ
	S smrtnim izidom	☒ lahko poškodbo	☒ hudo poškodbo	☒ materialno škodo	
Število vseh povzročiteljev	88	4.839	725	9.892	15.544
Število alkoholiziranih povzročiteljev	23	470	133	863	1.489
Delež alkoholiziranih povzročiteljev (%)	26,1	9,7	18,3	8,7	9,6
Povprečna stopnja alkohola ¹⁾	1,32	1,44	1,34	1,42	1,42

¹⁾ Povprečna stopnja alkohola (g alkohola/kg krvi)

Viri: Ministrstvo za notranje zadeve – Policija, 08. 05. 2019

2.5.2 Slika 2: **Alkoholizirani povzročitelji, ki so povzročili cestnoprometne nezgode s smrtnim izidom in telesno poškodbo**, Slovenija, 2009–2018

V letu 2018 je bilo med 88 povzročitelji cestnoprometnih nezgod s smrtnim izidom alkoholiziranih 23 oseb (26 %).

Od 5.564 povzročiteljev cestnoprometnih nezgod, ki so vključevale telesno poškodbo, so bile alkoholizirane 603 osebe (11 %).

Viri: Za leta od 2008 do 2014 Letno poročilo o delu policije (MNZ), 02. 11. 2016; za leta 2015 do 2017 Ministrstvo za notranje zadeve – Policija, 21. 12. 2018; za leto 2018 Ministrstvo za notranje zadeve – Policija, 08. 05. 2019

2.5.2 Slika 3: **Umrli zaradi transportnih nezgod** po spolu, Slovenija, 2009–2018

Zaradi transportnih nezgod je v zadnjem desetletju (povprečje 2009–2018) umrlo 4-krat več moških kot žensk. Omenjena razlika med spoloma se je v letu 2018 povišala na 5-krat več moških kot žensk.

Viri: Zdravniško poročilo o umrli osebi (NIJZ 46)

2.5.2 Tabela 3: **Umrli in starostno specifična stopnja umrljivosti zaradi transportnih nezgod** po starostnih skupinah in spolu, Slovenija, 2018

	Število umrlih			Specifična stopnja umrljivosti na 100.000 preb.		
	Moški	Ženske	SKUPAJ	Moški	Ženske	SKUPAJ
0-9 let	-	-	-	-	-	-
10-19	7	1	8	7,1	1,1	4,2
20-29	11	4	15	9,8	3,9	6,9
30-39	11	2	13	7,2	1,4	4,5
40-49	11	1	12	7,0	0,7	4,0
50-59	14	1	15	9,1	0,7	4,9
60-69	19	2	21	14,0	1,4	7,6
70-79	10	4	14	13,4	4,2	8,3
80+	7	4	11	19,7	5,4	10,1
SKUPAJ	90	19	109	8,7	1,8	5,3

Viri: Zdravniško poročilo o umrli osebi (NIJZ 46)

Število umrlih zaradi transportnih nezgod je bilo pri moških v vseh starostnih skupinah višje kot pri ženskah. V zadnjih desetih letih (2009-2018) so bili v transportu najbolj ogroženi mladi (20-29 let) in starejši prebivalci (nad 70 let).

2.5.2 Tabela 4: **Starostno specifična stopnja umrljivosti zaradi najpogostejših transportnih nezgod** po MKB-10 in spolu, Slovenija, 2018

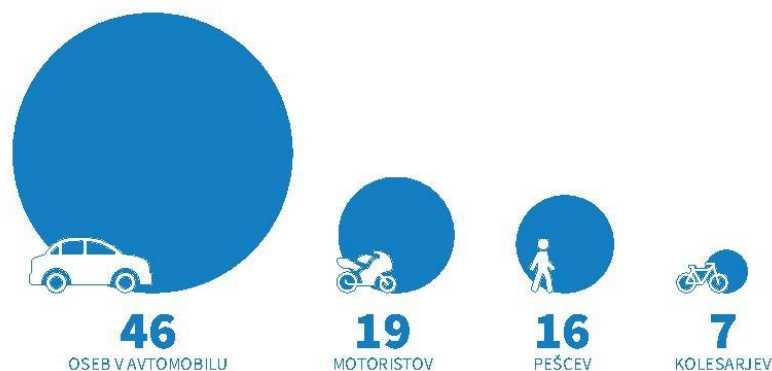
na 100.000 prebivalcev

Transportne nezgode po MKB-10		Moški	Ženske	SKUPAJ
Oseba v avtomobilu	V40-V49	3,3	1,2	2,2
Motorist	V20-V29	1,7	0,1	0,9
Pešec	V01-V09	1,1	0,5	0,8
Kolesar	V10-V19	0,7		0,3
Druge nezgode med transportom na kopnem ¹⁾	V80-V89	1,4		0,7

© NIJZ

¹⁾ V druge nezgode med transportom po kopnem so vključeni: jezdec ali oseba v vprežnem vozilu; oseba v vlaku ali vozilu na tirih; oseba v tramvaju; oseba v posebnem industrijskem vozilu; oseba v posebnem poljedelskem vozilu; oseba v posebnem gradbenem vozilu; oseba v posebnem terenskem ali druge vrste motornem vozilu, namenjenem predvsem uporabi na necestnih površinah; prometna in neprometna nezgoda opredeljene vrste, pri kateri vrsta prevoza poškodovanca ni znana; nezgoda motornega ali nemotornega vozila, pri čemer vrsta vozila ni opredeljena.

Viri: Zdravniško poročilo o umrli osebi (NIJZ 46)

2.5.2 Slika 4: **Umrli zaradi nekaterih transportnih nezgod po MKB-10**, Slovenija, 2018

Zaradi transportnih nezgod je v letu 2018 umrlo največ oseb v avtomobilu, sledijo jim motoristi. Večina umrlih zaradi drugih nezgod med transportom po kopnem pa so predstavljale osebe v posebnem poljedelskem vozilu.

Viri: Zdravniško poročilo o umrli osebi (NIJZ 46)

REGIONALNE PRIMERJAVE

2.5.2 Tabela 5: **Cestnoprometne nezgode**, statistične regije, Slovenija, 2018

Število	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Posavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Primorsko-notranjska	Goriška	Obalno-kraška	SLOVENIJA
Vse nezgode ¹⁾	960	3.715	513	2.361	290	487	1.112	4.827	1.723	374	862	1.080	18.304
Nezgode s telesno poškodbo	326	1.098	198	934	117	158	420	1.488	432	155	274	353	5.953
Nezgode s smrtnim izidom	4	17	2	10	3	4	11	11	6	4	9	6	87
Udeleženci v nezgodah s poškodbo	465	1.448	284	1.230	172	200	552	1.894	495	206	333	439	7.718
Umrle osebe zaradi nezgod	4	19	2	10	3	4	12	11	6	4	9	7	91
Na 100.000 prebivalcev													
Vse nezgode ¹⁾	837,3	1.153,9	726,6	923,3	508,3	645,7	775,6	887,4	846,4	714,9	734,5	946,7	884,2
Nezgode s telesno poškodbo	284,3	341,0	280,4	365,3	205,1	209,5	292,9	273,5	212,2	296,3	233,5	309,4	287,6
Nezgode s smrtnim izidom	3,5	5,3	2,8	3,9	5,3	5,3	7,7	2,0	2,9	7,6	7,7	5,3	4,2
Udeleženci v nezgodah s poškodbo	405,6	449,7	402,2	481,0	301,5	265,2	385,0	348,2	243,2	393,8	283,8	384,8	372,8
Umrle osebe zaradi nezgod	3,5	5,9	2,8	3,9	5,3	5,3	8,4	2,0	2,9	7,6	7,7	6,1	4,4

¹⁾ V skupno število nezgod so vključene nezgode s smrtnim izidom, telesno poškodbo in materialno škodo.

Viri: Ministrstvo za notranje zadeve – Policija, 08. 05. 2019

Pri primerjavi regij so bile v letu 2018 cestnoprometne nezgode glede na število prebivalcev najpogostejše v podravski (1.154/100.000), obalno-kraški in savinjski statistični regiji. Najmanj teh nezgod je bilo v zasavski statistični regiji (508/100.00).

Med najbolj ogrožene zaradi cestnoprometnih nezgod so v letu 2018 spadali prebivalci v jugovzhodni in goriški regiji, kjer se je zgodilo 7,7 nezgod s smrtnim izidom na 100.000 prebivalcev, med najmanj ogroženimi pa so bili isto leto v osrednjeslovenski regiji (2,0/100.000).

2.5.2 Tabela 6: Povzročitelji cestnoprometnih nezgod in povprečna stopnja alkoholiziranosti, policijske uprave, Slovenija, 2018

Cestnoprometne nezgode	PU Celje	PU Nova Gorica	PU Koper	PU Kranj	PU Ljubljana	PU Maribor	PU Murska Sobota	PU Novo mesto	SLOVENIJA
S smrtnim izidom									
Število vseh povzročiteljev	12	9	11	6	17	17	4	12	88
Število alkoholiziranih povzročiteljev	4	1	2	1	4	8	1	2	23
Delež alkoholiziranih povzročiteljev (%)	33,3	11,1	18,2	16,7	23,5	47,1	25,0	16,7	26,1
Povprečna stopnja alkohola (g alkohola/kg krvi)	1,33	0,36	1,3	2,1	1,39	1,22	1,44	1,68	1,32
S telesno poškodbo									
Število vseh povzročiteljev	1.048	254	429	394	1.647	1.025	305	462	5.564
Število alkoholiziranih povzročiteljev	94	37	68	46	147	96	60	55	603
Delež alkoholiziranih povzročiteljev (%)	9,0	14,6	15,9	11,7	8,9	9,4	19,7	11,9	10,8
Povprečna stopnja alkohola ¹⁾ pri hudi poškodbi	1,15	1,31	1,65	1,36	1,21	1,51	1,28	1,49	1,34
Povprečna stopnja alkohola ¹⁾ pri lahki poškodbi	1,46	1,34	1,48	1,52	1,40	1,47	1,53	1,29	1,44

¹⁾ Povprečna stopnja alkohola (g alkohola/kg krvi)

Viri: Ministrstvo za notranje zadeve – Policija, 08. 05. 2019

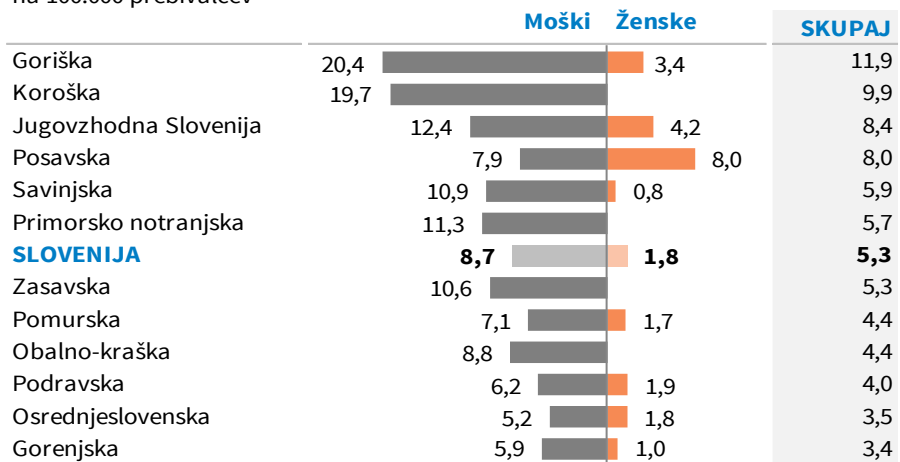
2.5.2 Tabela 7: **Umrli zaradi transportnih nezgod** po spolu, statistične regije, Slovenija, 2018

	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Posavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Primorsko notranjska	Goriška	Obalno-kraška	SLOVENIJA
Število umrlih													
Moški	4	10	7	14	3	3	9	14	6	3	12	5	90
Ženske	1	3	-	1	-	3	3	5	1	-	2	-	19
SKUPAJ	5	13	7	15	3	6	12	19	7	3	14	5	109
Specifična stopnja umrljivost na 100.000 prebivalcev													
Moški	7,1	6,2	19,7	10,9	10,6	7,9	12,4	5,2	5,9	11,3	20,4	8,8	8,7
Ženske	1,7	1,9	-	0,8	-	8,0	4,2	1,8	1,0	-	3,4	-	1,8
SKUPAJ	4,4	4,0	9,9	5,9	5,3	8,0	8,4	3,5	3,4	5,7	11,9	4,4	5,3

Viri: Zdravniško poročilo o umli osebi (NIJZ 46)

2.5.2 Tabela 8: Starostno **specifična stopnja umrljivosti zaradi transportnih nezgod** po spolu, statistične regije, Slovenija, 2018

na 100.000 prebivalcev

© NIJZ

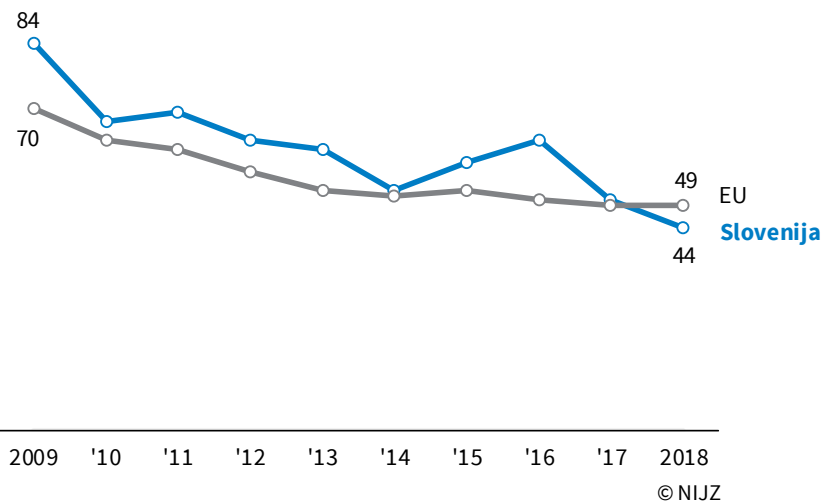
Viri: Zdravniško poročilo o umli osebi (NIJZ 46)

MEDNARODNE PRIMERJAVE

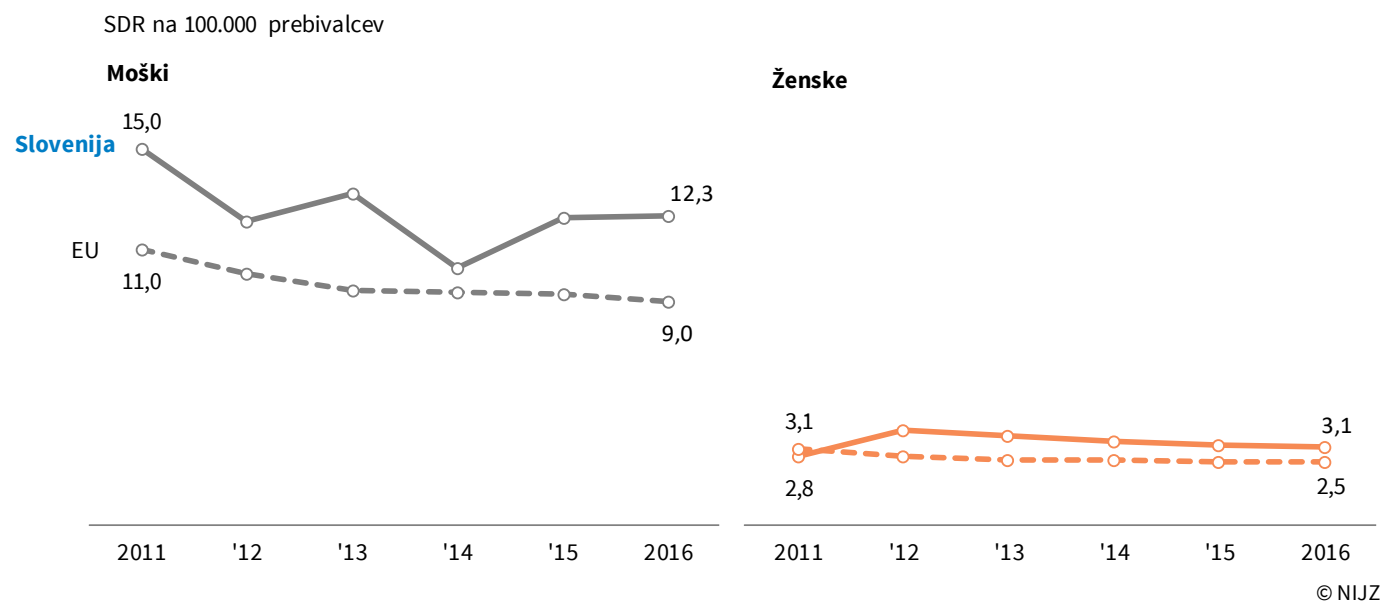
2.5.2 Slika 5: **Umrli zaradi cestnoprometnih nezgod**, Slovenija in povprečje EU, 2009–2018

na 1.000.000 prebivalcev

Viri: European Commission, http://ec.europa.eu/transport/road_safety/index_en.htm, 17. 01. 2020

V letu 2018 je v Sloveniji v cestnoprometnih nezgodah umrlo 44 oseb na 1.000.000 prebivalcev, kar je nekoliko pod povprečjem Evropske unije, kjer je umrlo 49 oseb na 1.000.000 prebivalcev.

2.5.2 Slika 6: **Starostno standardizirana stopnja umrljivosti zaradi transportnih nezgod** po spolu, Slovenija in EU, 2011–2016

Viri: EUROSTAT, <https://ec.europa.eu/eurostat>, 08. 01. 2020

DEFINICIJE

Okrajšave in kratice	NAZIV	DEFINICIJA	DODATNA METODOLOŠKA POJASNILA	ANGLEŠKI IZRAZ
	Transportna nezgoda	Transportna nezgoda je katerakoli nezgoda, v kateri je udeleženo sredstvo, namenjeno in ali v trenutku nezgode uporabljano predvsem za prevoz ljudi ali blaga z enega na drugi kraj.	To področje je razdeljeno na 12 skupin. V skupinah, ki se nanašajo na transportne nezgode na kopnem (V01-V89), je označen način prevoza ponesrečenca. Razdeljene so glede na udeležnost ponesrečenca ali vrsto dogodka.	Transport accident
	Cestnoprometna nezgoda (nesreča)	Prometna nesreča je nesreča na javni cesti ali nekategorizirani cesti, ki se uporablja za javni cestni promet, v kateri je bilo udeleženo vsaj eno premikajoče se vozilo in je v njej najmanj ena oseba umrla ali bila telesno poškodovana ali pa je nastala materialna škoda. (Zakon o pravilih cestnega prometa, ZPrCP)		Road traffic accident
	Cestnoprometna nezgoda s smrtnim izidom	Cestnoprometna nezgoda s smrtnim izidom je vsaka nezgoda s poškodbo, ki povzroči smrt osebe, poškodovane v tej nezgodi.		Fatal road traffic accident
	Umrta oseba v nezgodi	Vsaka oseba, ki je umrla neposredno v nezgodi ali v 30 dneh za posledicami te nezgode.		Traffic accident fatality
	Huda telesna poškodba	Poškodba, zaradi katere je bilo v nevarnosti življenje poškodovanega, ali zaradi katere je bilo okvarjeno zdravje (bodisi zelo, vendar začasno, bodisi v manjši meri, vendar za vedno), ali zaradi katere je poškodovani začasno nezmožen za vsakršno delo oziroma je njegova zmožnost za delo za vselej zmanjšana.		Serious body injury

Okrajšave in kratice	NAZIV	DEFINICIJA	DODATNA METODOLOŠKA POJASNILA	ANGLEŠKI IZRAZ
	Alkoholizirani povzročitelj	Je oseba, ki je zaradi vožnje pod vplivom alkohola povzročila prometno nezgodo.	Vozniki začetniki, poklicni vozniki in ostale, z Zakonom o pravilih cestnega prometa, določene posebne skupine voznikov v organizmu v krvi ne smejo imeti alkohola. Drugi vozniki imajo lahko največ do vključno 0,50 grama alkohola na kilogram krvi ali do vključno 0,24 miligrama alkohola v litru izdihanega zraka, a pod pogojem, da tudi pri nižji koncentraciji alkohola ne kažejo znakov motenj v vedenju, katerih posledica je lahko nezanesljivo ravnanje v cestnem prometu. (105. člen Zakona o pravilih cestnega prometa, ZPrCP)	Drunk driver
	Starostno specifična stopnja umrljivosti	Specifična stopnja umrljivosti je razmerje med številom umrlih določene skupine v koledarskem letu in številom prebivalstva sredi istega leta na določenem območju, pomnoženo s 100.000.	Specifična stopnja umrljivosti = (število umrlih oseb iz določene skupine × 100.000) / število prebivalcev	Specific mortality rate
SSS	Starostno standardizirana stopnja umrljivosti	Starostno standardizirana stopnja umrljivosti (angleško "standardized death rate" – SDR) je metoda direktne standardizacije, kjer se izračun stopnje umrljivosti na 100.000 prebivalcev, razdeljen po petletnih starostnih skupinah, umeri s preračunom na standardno populacijo, kar izniči razlike v populaciji glede starosti prebivalstva posameznih držav/regij/teritorija. Ta postopek omogoči neposredno primerjavo stopenj umrljivosti po posameznih državah, ne glede na razlike v starostni strukturi prebivalstva posamezne države.	Pri izračunu SSS se uporablja Evropska standardna populacija (ESP) evropskega statističnega urada Eurostat-a iz leta 2013. Več informacij o Evropski standardni populaciji je dostopnih na spletnih straneh Eurostata https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/home	Standardized death rate

SEZNAM SLIK IN TABEL

SEZNAM SLIK

2.5.2 Slika 1: Umrli zaradi transportnih nezgod po spolu, Slovenija, 2009–2018	2-2
2.5.2 Slika 2: Alkoholizirani povzročitelji, ki so povzročili cestnoprometne nezgode s smrtnim izidom in telesno poškodbo , Slovenija, 2009–2018	2-4
2.5.2 Slika 3: Umrli zaradi transportnih nezgod po spolu, Slovenija, 2009–2018	2-4
2.5.2 Slika 4: Umrli zaradi nekaterih transportnih nezgod po MKB-10 , Slovenija, 2018.....	2-6
2.5.2 Slika 5: Umrli zaradi cestnoprometnih nezgod , Slovenija in povprečje EU, 2009–2018.....	2-10
2.5.2 Slika 6: Starostno standardizirana stopnja umrljivosti zaradi transportnih nezgod po spolu, Slovenija in EU, 2011–2016	2-11

SEZNAM TABEL

2.5.2 Tabela 1: Cestnoprometne nezgode , Slovenija, 2009–2018	2-3
2.5.2 Tabela 2: Povzročitelji cestnoprometnih nezgod in povprečna stopnja alkoholiziranosti , Slovenija, 2018.....	2-3
2.5.2 Tabela 3: Umrli in starostno specifična stopnja umrljivosti zaradi transportnih nezgod po starostnih skupinah in spolu, Slovenija, 2018	2-5
2.5.2 Tabela 4: Starostno specifična stopnja umrljivosti zaradi najpogostejših transportnih nezgod po MKB-10 in spolu, Slovenija, 2018	2-6
2.5.2 Tabela 5: Cestnoprometne nezgode , statistične regije, Slovenija, 2018	2-7
2.5.2 Tabela 6: Povzročitelji cestnoprometnih nezgod in povprečna stopnja alkoholiziranosti , policijske uprave, Slovenija, 2018.....	2-8
2.5.2 Tabela 7: Umrli zaradi transportnih nezgod po spolu, statistične regije, Slovenija, 2018.....	2-9
2.5.2 Tabela 8: Starostno specifična stopnja umrljivosti zaradi transportnih nezgod po spolu, statistične regije, Slovenija, 2018	2-9